

»OZDRAVLJENJE IN PRENOVA«
ZAŠČITA OTROK IN RANLJIVIH ODRASLIH V KATOLIŠKI CERKVI
Dejavniki tveganja in zaščite
Pripravil: dr. Matjaž Celarc

SLOVARČEK

Fizična zloraba: telesne poškodbe, bolečina, okvara.

Čustvena zloraba: posmeh, grožnje, omejitve gibanja itd.

Zanemarjanje: dejanja opustitve, povezana z zdravjem, varnostjo, izobraževanjem, prehrano itd.

Izkoriščanje: delo otrok, prostitucija, pornografija, nezakonita uporaba lastnine.

Duhovna zloraba: zloraba verske moči, manipulacija z verskim prepričanjem.

Spletna zloraba: spletno ustrahovanje, sexting, negovanje itd.

Zloraba moči in zaupanja: zloraba položaja moči.

Zloraba vesti: poseg v pravilno izvajanje vesti.

Spolna zloraba (glej spodaj)

»Vsako dejanje, ki otroka bodisi postavi pred bodisi vključi v seksualni proces onkraj njegovega ali njenega razumevanja ali v nasprotje s sprejetimi družbenimi normami. Obnašanja spolne zlorabe lahko vključujejo dotikanje genitalij, samozadovoljevanje, oralni seks, vaginalno ali analno penetracijo s penisom, prstom ali drugim predmetom, dotikanje prsi, voajerizem, ekshibicionizem in izpostavljanje ali vključitev otroka v pornografijo. Pomeni tudi dvorjenje otroku (tj. zapeljevanje otroka, *grooming*), kar pomeni zavestno sprejeta dejanja z namenom prijateljevanja in vzpostavitve čustvene vezi z otrokom, da bi se zmanjšali otrokovi zadržki v pripravi spolnega dejanja z otrokom.« (*Final Report Royal Commission 2017, vol 2. Nature and Causes, 30*)

Kriteriji (DSM-5 2013):

- (1) mora biti stara šestnajst let in mora biti vsaj pet let starejša od otroka;
- (2) v obdobju šestih mesecev doživlja seksualno vznemirljive fantazije in potrebo po spolni aktivnosti s predpubertetnim mladostnikom;
- (3) udejanji te seksualne potrebe, kar sproži stisko v medosebnih odnosih.

Oblike spolne zlorabe:

- (1) eksplicitna oblika: direktna oblika spolnega odnosa;
- (2) implicitna oblika: analogna zadovoljitev spolne potrebe odraslega z uporabo otrokovega telesa;
- (3) predhodna oblika spolne zlorabe: spolna igra;
- (4) kulturna in ideološka oblika: medmrežna *pedopornografija*, *pedoprocitucija* in ideološko opravičevanje pojava.

Pedofilsko motnja (DSM-5 2013): Oseba s pedofilsko motnjo priznava intenzivno seksualno zanimanje za otroke, ki je večje ali enako od spolnega zanimanja za odrasle individuuine. Osebi s to motnjo privlačnost in preferenca do otrok povzroča psihosocialno težave.

Pedofilsko seksualno zanimanje (DSM-5 2013): Oseba s pedofilskim seksualnim zanimanjem pa nasprotno pri intenzivnem seksualnem zanimanju za otroke ne čuti posebnega sramu in krivde, niti ji ti impulzi ne omejujejo funkcionalnega življenja, obenem pa se na tem področju ni nikoli izziviljala.

Otrok: Vsak človek, mlajši od osemnajst let, razen če v skladu z zakonodajo, ki velja za otroka, večina doseže prej. (Konvenciji Združenih narodov o otrokovih pravicah).

Mladolletna oseba: oseba, mlajša od 18 let oz. kakor to definira lokalni zakon.

Ranljiva oseba: oseba, ki se nahaja v fizični ali mentalni bolezenski situaciji oz. ima umanjkanje osebne svobode, kar ji omejuje, tudi če zgolj občasno, zmožnost razumevanja, želje ali ubranitve napada.

Meje (boundaries): smernice, pravila ali omejitve, ki jih oseba ustvari, da bi sama prepoznala, kateri so razumni, varni in dopustni načini obnašanja drugih okoli nje in kako se bodo odzvala, ko bo nekdo stopil zunaj teh meja.

Poklicne meje: meje odnosov med osebo v poklicni vlogi ter osebo, ki ji je zaupana v oskrbo. Meje, ki ločujejo med poklicnim in osebnim odnosom.

Dvorjenje, zapeljevanje (grooming): Proces, s katerim storilec zlorabe pripravi otroka, pomembne odrasle in okolje na zlorabo tega otroka. Posebni cilji vključujejo dostop do otroka, pridobitev otrokove privolitve in ohranjanje tajnosti, da se prepreči razkritje. Ta postopek služi krepitvi vzorca zlorabe storilca kaznivega dejanja, saj se lahko uporablja kot sredstvo za opravičevanje ali zanikanje njegovih dejanj. (Craven et al., 2006)

Temeljni vzroki (povzeto po Lothstein L. M. 1990; Valcour 1990; Sipe 1995; Rossetti 1996)

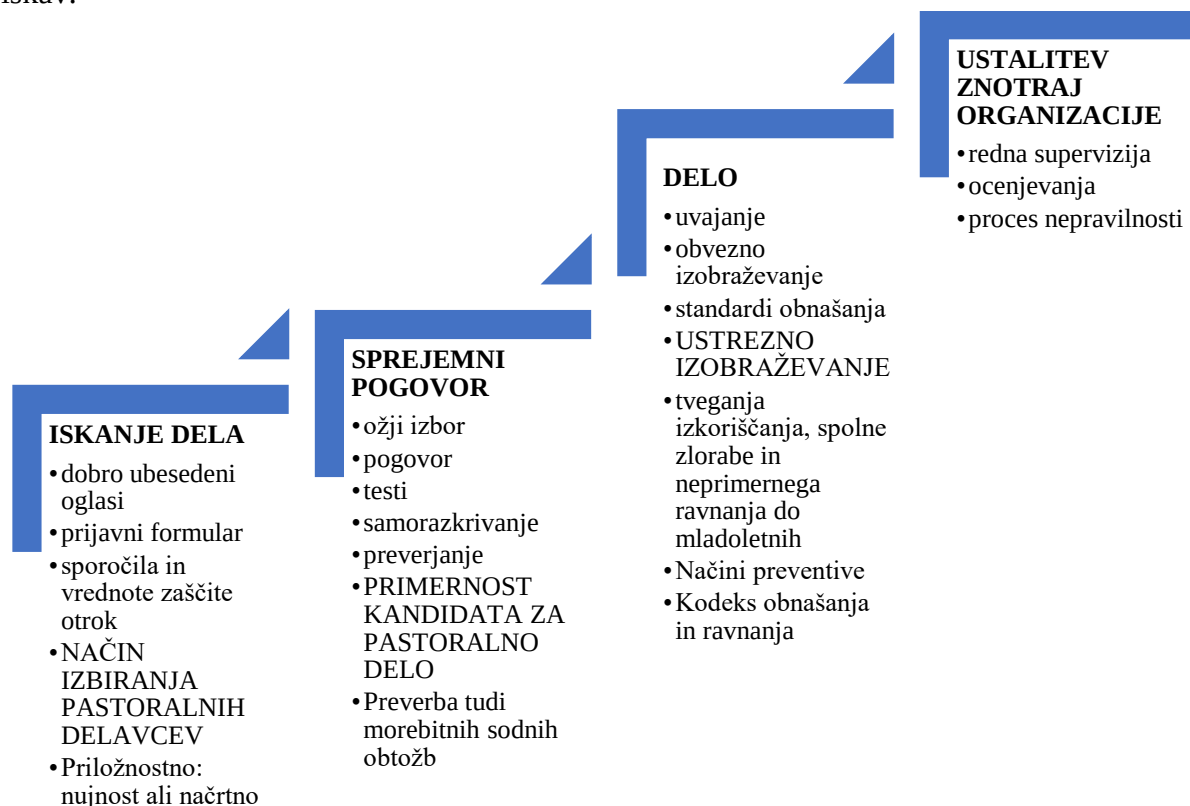
- (1) kromosomska posebnost in prirojene motnje
- (2) organski deficit pri delovanju možganov
- (3) mehanska poškodba možganov
- (4) čustvena inkongruenca (nezrelost)
- (5) psihoseksualna nezrelost
- (6) žrtev postane storilec
- (7) napačni teološki vzorci

Dejavniki tveganja

Osebnostni in družinski dejavniki tveganja za žrtve institucionalnih spolnih zlorab	
Dejavniki tveganja	Dejavniki zaščite
• spol • starost • predhodna zgodovina spolne zlorabe, zapostavljenosti, mentalne bolezni • status prizadetosti • nižji družbeno-ekonomski status • mentalna bolezen staršev • zloraba substanc staršev • nezainteresirani starši • konfliktna družinska situacija	• dobro zdravje in primerna razvitost • dobri odnosi s sovrstniki • osebnostni dejavniki (samopodoba) • pozitiven odnos med starši in otrokom • družinska pravila in struktura • podpora razširjene družine (varstvo) • starši s kompetentnostjo in sposobnostmi za soočanja z izzivi
Okolijski dejavniki v institucijah	
Dejavniki tveganja	Dejavniki zaščite
• slab pravilnik zaščite otrok • slaba sprejemna preverba, neusposobljenost in supervizija osebja • nezdrava kultura institucije • razlika v moči • stopnja vključenosti otroka • grooming	• pravilnik zaščite otrok • večje zavedanje in vseživljenjska vzgoja • usposabljanje in supervizija osebja • zdrava kultura institucije (vizija, vrednote, dejavnosti)

Zahvala

Rad bi se zahvalil Rebbecci Pawloski in Sari Boehk iz Centra za zaščito otrok v Rimu (CPC, PUG), ki sta mi pomagali pridobiti osnovne informacije za pripravo spremnega priročnika in oblikovanje delavnice, pa tudi za prijazno spodbudo in podporo pri vstopu na to ranljivo in občutljivo področje raziskav.

PRIJAVA

»Brez poseganja v spovedno molčečnost **naj pastoralni delavci, pomočniki in prostovoljci**, ki vedo, da je mladoletna oseba žrtev izkoriščanja, spolne zlorabe ali neprimernega ravnanja, **obvestijo neposredno ali prek kontaktne osebe generalnega vikarja**.«

(Navodila glede zaščit otrok in ranljivih odraslih, točka F. 3; 26. marec 2019)

Razen v primeru spovedne molčečnosti, kadar klerik ali član redovne skupnosti oz. družbe apostolskega življenja opazi ali ima utemeljene motive, da verjame, da je bilo storjeno eno od dejstev kot zloraba avtoritete za spolna dejanja, **je ta oseba dejstvo dolžna nemudoma sporočiti lokalnemu ordinariju**, kjer naj bi se dogodki zgodili.

(Frančišek, *motu proprio Vi ste luč sveta*, člen 3, §1, 7. maj 2019)

»Vsakdo, zlasti pa strokovni delavci oziroma delavke v zdravstvu ter osebje vzgojno-varstvenih, vzgojno-izobraževalnih zavodov in socialnih zavodov, ter izvajalci vsebin za otroke v športnih in kulturnih združenjih, ne glede na določbe o varovanju poklicne skrivnosti takoj obvesti center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo, kadar sumi, da je žrtev nasilja otrok ali oseba, ki zaradi osebnih okoliščin ni sposobna skrbeti zase.

(Zakon o preprečevanju nasilja v družini, člen 6.2, 1. marec 2008)

Dejavniki tveganja in zaščite za storilce zlorab	
Dejavniki tveganja	Dejavniki zaščite
• zgodovina zlorabe • osebnostni in demografski vzroki • pedofilija • nezadostni postopki preverjanja • pomanjkanje jasno postavljenih pravilnikov • nezdrava kultura organizacije • izolacija, čustvena osamljenost • umanjkanje prostora zaupanja in podelitve življenja, stresa • grooming	• postopki preverjanja • jasno postavljeni pravilniki • zdrava kultura organizacije • vseživljenjsko izobraževanje • supervizija in transparentna odgovornost • načini skrbi zase • pravilniki zdravega čutenja • zavedanje osebnih meja in meja drugih • uravnoveženi odnosi z nadrejenimi, vrstniki in oskrbovanci • nikoli sam

Znaki zlorabe

Znaki	
Malčki in majhni otroci	Fizični znaki
	• travmatsko doživljanje genitalij ali ust (razdražene genitalije ali uriniranje), spolne bolezni • modrice, opekline, poškodbe • nerazložljivo vnetje grla • nenavaden vonj: izcedek iz nožnice ali penisa; krvavitev ali raztrganina nožnice ali penisa • bolečina ali neprijetnosti na genitalnih predelih in predelu zadnjice • tujki v nožnici, sečnici ali zadnjici
	Družbeno-čustveno obnašanje
	• intenziven strah pred ljudi na splošno ali specifične osebe oz. prostora • sunkovite sprememba v obnašanju • motnje v spanju (more, nespečnost, močenje postelje) • umik v svoj svet (depresija) • razvojne zakasnitve

Znamenja	
Predšolski otroci	Fizični znaki
	• travmatsko doživljanje genitalij ali ust (razdražene genitalije ali uriniranje), spolne bolezni • modrice, opekline, poškodbe • nerazložljivo vnetje grla • nenavaden vonj: izcedek iz nožnice ali penisa; krvavitev ali raztrganina nožnice ali penisa • bolečina ali neprijetnosti na genitalnih predelih in predelu zadnjice • tujki v nožnici, sečnici ali zadnjici --- • močenje postelje • mokre in umazane hlače • kronični glavoboli, trebušne bolečine, zaprtje
	Družbeno-čustveno obnašanje
	• sunkovite spremembe v obnašanju • hiperaktivnost • regresivno obnašanje (sesanje prstov) • direktno ali kodirano nanašanje na spolno bolečino
	Spolno obnašanje
	• pretirano samozadovoljevanje • seksualno poljubljanje in potiskanje • spolno izživljanje z brati in sestrami ter s sovrstniki • prezgodnje znanje o spolni aktivnosti • pretirano spolno zanimanje

Znaki	
Šolski otroci	Fizični znaki
	• travmatsko doživljanje genitalij ali ust (razdražene genitalije ali uriniranje), spolne bolezni • modrice, opekline, poškodbe • nerazložljivo vnetje grla • nenavaden vonj: izcedek iz nožnice ali penisa; krvavitev ali raztrganina nožnice ali penisa • bolečina ali neprijetnosti na genitalnih predelih in predelu zadnjice • tujki v nožnici, sečnici ali zadnjici • močenje postelje • mokre in umazane hlače • kronični glavoboli, trebušne bolečine, zaprtje

	Družbeno-čustveno obnašanje
	• sunkovite sprememba v obnašanju • hiperaktivnost • regresivno obnašanje (sesanje prstov) • direktno ali kodirano nanašanje na spolno bolečino --- • moteni odnosi s sovrstniki • sprememba v šolski uspešnosti (nezmožnost koncentracije, padec ocen, zamujanje, neopravičena odsotnost) • splošno nezaupanje odraslim • umikanje (žalost, depresija, brezvoljnost) • moteno spanje (more, nespečnost) • izmikanje fizičnim aktivnostim ter preoblačenju
	Spolno obnašanje
	• Pretirano samozadovoljevanje • Seksualno poljubljanje in potiskanje • Spolno izživljanje z brati in sestrami ter s sovrstniki • Prezgodnje znanje o spolni aktivnosti • Pretirano spolno zanimanje

Znaki	
Adolescenti	Fizični znaki
	• travmatsko doživljanje genitalij ali ust (razdražene genitalije ali uriniranje), spolne bolezni • modrice, opekline, poškodbe • nerazložljivo vnetje grla • nenavaden vonj: izcedek iz nožnice ali penisa; krvavitev ali raztrganina nožnice ali penisa • bolečina ali neprijetnosti na genitalnih predelih in predelu zadnjice • tujki v nožnici, sečnici ali zadnjici • mokre in umazane hlače • kronični glavoboli, trebušne bolečine, zaprtje
	Družbeno-čustveno obnašanje
	• sunkovite sprememba v obnašanju • hiperaktivnost • regresivno obnašanje (sesanje prstov) • direktno ali kodirano nanašanje na spolno bolečino • moteni odnosi s sovrstniki • sprememba v šolski uspešnosti (nezmožnost koncentracije, padec ocen, zamujanje, neopravičena odsotnost) • splošno nezaupanje odraslim

	• umikanje (žalost, depresija, brezvoljnost) • moteno spanje (more, nespečnost) • izmikanje fizičnim aktivnostim ter preoblačenju, izmikanje osebni higieni • samouničevalna dejanja (samopoškodovanje, samomorilne misli) • prehranske motnje • delinkventno obnašanje, beg • zloraba alkohola in drog • zgodnja nosečnost • prostitucija, promiskuitetnost, nenavadno spolno obnašanje
	Spolno obnašanje
	• pretirano samozadovoljevanje • seksualno poljubljanje in potiskanje • spolno izživljanje z brati in sestrami ter s sovrstniki • prezgodnje znanje o spolni aktivnosti • pretirano spolno zanimanje • zgodnja nosečnost • prostitucija, promiskuitetnost, nenavadno spolno obnašanje

Znaki	
Odrasli	Osebnostni znaki
	• pomanjkanje življenjskega elana • psihogena amnezija otroških dogodkov • samomorilne misli in namere • samo-mutilacija (rezanje, opekline, pohabljenje) • rigidna kontrola • depresija, anksioznost • nizko samopodoba, nemoč zaupanja
	Fizični znaki
	• zloraba alkohola in drog • spolne motnje (hladnost ali spona zasvojenost) • prehrambene motnje (prenajedanje, anoreksija, bulimija) • gastrointestinalne težave (bolečine v trebuhu, motnje v apetitu, zaprtost) • skeletno-mišična napetost (boleča glava, hrbet, prsi) • motnje v spanju
	Družbeno-čustveno obnašanje
	• izolacija • delinkventno anti-družbeno obnašanje • kompulzivno doseganje ciljev • deloholizem • samomorilna dejanja • spolna promiskuiteta

	Duhovna znamenje
	• nezmožnost molitve • nerazumski strah pred Bogom • občutek krivde in strahu pred Božjo kaznijo • nezmožnost povezave z Jezusovo moškostjo • občutek obupa • pomanjkanje smeri za duhovno potovanje

Izpoved

- najmlajši otroci povedo s težavo,
- pubertetniki nezavedajoč,
- adolescenti v argumentu.

Reakcija

- treba je poslušati,
- ne odreagirati s pretirano, močno čustveno reakcijo (supervizijska podelitev čustev),
- niti ne z zanikanjem ali opravičevanjem,
- potrditev pravilnost dejanja izpovedi ter podpore otroku,
- razložiti, da dejanje ni otrokova krivda,
- brez izraza negativnih čustev do storilca: razlikovati med dejanjem in osebo dejanja (tj. žrtev je lahko v čustvenem in sorodstvenem odnosu s storilcem),
- prijaviti zlorabo (razbremenitev čustvenega bremena otroku oz. družini), morda niti ne staršem (če bi se zloraba s tem doma poslabšala).

Posttravmatski sindrom (DSM-V 2013)

- oseba je izkusila dogodek, ki bi sprožil znamenje stresa pri tako rekoč vsakomur;
- travma je podoživljena preko ponavljajočih spominov, sanj, čustev, kakor bi se dogodek ponovno ponovil;
- omrtvičenje odzivnosti, trud za izognitev misli povezanih z zlorabo, zmanjšano zanimanje za aktivnosti ter čustva odtujenosti od drugih;
- prisotni so tudi znaki: motnje pri spanju, razdražljivost ali izpadi jeze, težave pri koncentraciji, pretirana pozornost, pretiran odziv prestrašenosti na dogodke, ki spominjajo na kakšen vidik travme.

Viri:

American Psychiatric Association, 2013. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. 5.

Kaufman, K., and Erooga, M. Risk profiles for institutional child sexual abuse: A literature review. Royal Commission into Institutional Responses to Child Sexual Abuse. Commonwealth of Australia 2016.

Keenan, Marie, *Child Sexual Abuse and the Catholic Church: Gender, Power, and Organizational Culture*, Oxford (2012).

Rossetti Stephen J.. *Slayer of the Soul. Child Sexual Abuse and the Catholic Church*, Mystic, CT (1990).

Sipe, Richard. A. W. 1995. *Sex, Priests and Power: Anatomy of a Crisis*. New York: Brunner-Routledge.

Sperry, Len. *Spolnost, duhovništvo in Cerkev*. Celje: Celjska Mohorjeva družba (2008).

Vodičar, Janez., ur.. *V iskanju novega zaupanja v Cerkev. Pastoralna in kateheza po razkritju spolnih in drugih zlorab*. Znanstvena knjižnica 74. Ljubljana: Teološka fakulteta (2020).

Soočanje s travmo v skupini

Nekaj smernic (prakse spremljanja posttravmatskega sindroma) za konstruktivno izkušnjo za vse, ki se ukvarjajo s to občutljivo temo.

1. Spoštljiva občutljivost. Posamezniki, ki so bili izpostavljeni spolni zlorabi, so skoraj vedno prisotni med nami. Nobena skupina ne sme od svojih članov zahtevati, naj razkrijejo, ali je član skupine doživel spolno zlorabo ali ne. Vsak bi moral domnevati, da so morda prisotni preživeli žrtve, ne glede na to, ali so se s svojimi zgodbami odločili biti javni.

2. Profesionalne meje.

Udeleženci naj upoštevajo profesionalne meje (kot npr. formalnost pri naslavljanju in pogovoru, pri izmenjavi informacij ter fotografiranju), saj si vsak udeleženec želi počutiti varnega in spoštovanega.

3. Svoboda odgovarjanja.

Vsak udeleženec mora imeti svobodo glede odgovora na vprašanja skupine.

4. Efekt domino.

Izmenjava travmatične zgodbe lahko sproži postopek podelitev podobnih travmatičnih zgodb drugih udeležencev. To lahko osebo, ki ima travmatično izkušnjo, postavi v težko situacijo, ko se odloča, ali bi podelil ali ne, oz. se počuti zapostavljenega, če se odloči, da ne bo delil.

5. Razločevanje o primernosti podelitve.

Izmenjava osebnih izkušenj je včasih lahko koristna. Preden delite globoko stisko ali motečo izkušnjo, razmislite: Ali je to neposredno koristno za to priložnost, odmerjeni čas, temo in nalogo?

6. Čustvena distanca.

Če bi bila podelitev travmatične zgodbe koristna, je pomembno, da se poudari čustveni ali osebni element, tako da na druge člane skupine ne vplivajo preveč. Pomembno je, da se vsak izmed nas zaveda in je odgovoren za to, kako naša podelitev vpliva na skupino.

7. Strategija samooskrbe.

Vsak naj vzpostavi svojo lastno strategijo samooskrbe. Po delavnici bi bilo koristno, da z nekom, ki vam je blizu in pozna vašo zgodbo, lahko podelite, kakšen čustveni vpliv ima na vas dnevno dogajanje.

Primer 1: Josh

(Odlomek povzet s: <https://www.childabuseroyalcommission.gov.au/narratives/joshs-story>)

Josh se je rodil v zgodnjih osemdesetih letih in odraščal pod vodstvom strogega in nasilnega očeta. Pri desetih letih se je začel zavzemati zase in to je privedlo do hudih spopadov. Fizična borba doma je nudila možnost nadaljnji zlorabi.

Zaradi domačega življenja se je Josh počutil ranljivega in je potreboval naklonjenost. To čutenje je svoj vrhunec doseglo čez nekaj let, v času bivanja od doma v okviru srednje šole. Nekega dne se je zaradi zlorabe doma počutil tako »zlomljenega«, da je poiskal pomoč pri šolskem svetovalcu gospodu McKinneyju. Od takrat se je gospod McKinney še posebej zanimal za Josha in ga je redno vodil od pouka na zasebna srečanja v svoji pisarni. Josh se je ob tem počutil sprejetega, saj je mislil, da McKinney skrbi zanj. V ozadju pa sedaj vidi, da ga je svetovalec zapeljeval. Nekega dne je bil Josh v šolski dvorani in je sodeloval pri nekaterih občudijskih dejavnostih. Josh razlaga: »To je bila očitno njegova priložnost, ker nisem imel nikjer nobene zadolžitve in nikjer niso name računali. Takrat je bil prvi dan, ko me je spolno zlorabil. Sploh se ne morem spomniti, kaj je bilo, ali se je on pred mano samozadovoljeval ali z menoj oralno občeval. Sploh se ne spomnim, ampak nekaj je bilo. Takrat se je začelo in od tam je postajalo vse bolj čudno in nepoznano.«

Zloraba se je nadaljevala enkrat ali dvakrat na štirinajst dni, dokler ni Josh pri 12 letih zapustil šole. Ko je kot odrasel poskušal razumeti, zakaj zlorabe takrat ni nikomur prijavil, pravi takole: »Težko se je s tem soočiti. Mogoče sem se počutil posebnega, ko je nekdo končno prijazen do mene in me je hotel. Pravzaprav se nisem zavedal, kako čudno in narobe je bilo ... Potem pa se istočasno zaveš, da je vse skupaj nekoliko nerodno in zato ne bi želeli, da ljudje vedo, saj se sramuješ tega, da človeka nisi odbil, nisi ustavil.«

Vpliv zlorabe se je zgodil med Joshovim zadnjim letnikom šolanja. Izpustil je zaključne izpite, pokadil veliko marihuane, se sprl z očetom in odšel od doma. Odločen, da ga nihče več ne bo zlorabljal, je postal nasilen in agresiven. Hodil je na zabave in živel po svoje ter vsakega, ki bi mu kaj očital, enostavno premlatil.

Takrat je Josh hodil ven z dekletom po imenu Michelle. Michellin oče je bil pronicljiv človek, in ko je videl Joshovo vse bolj neredno vedenje, ga je zanj zaskrbelo. Josh se je spomnil: »Neke noči me je rešil vse te more, ko me je ob štirih zjutraj prišel zbuditi in rekel, naj pridem ven, da se želi z menoj pogovoriti. Dejal je, naj mu povem, kaj se je zgodilo, naj mu povem čisto vse, ker je sam opravil nekaj preiskav. Nisem vedel, koliko je že vedel, sam sem mu povedal vse.«

Michellin oče je Josha odpeljal na policijsko postajo, kjer je dal popolno izjavo. Kasneje so McKinneyja aretirali. Po mestu se je pojavila novica, da je zlorabil Josha. V tem času je dobil od gospoda McKinneyja prejel izplačilo v višini 160.000 USD.

Josh ni razumel, zakaj ta denar, saj je vse zadeve predal odvetnikom. V naslednjih petih letih je Josh denar zapravljal v nepremišljeni meglici zlorabe drog in depresije, dokler nekega dne ni dobil končnega udarca k spremembi, ko je kolega storil samomor.

Po tem je Josh dobil novo službo in se začel čistiti, prenehal je z zabavami in dozorel. Spoznal je svojo bodočo ženo in se po 25. letu umiril. Pravi: »Zdaj lahko rečem, da sem sedaj v redu. Doživljal sem precej nor čas in lahko bi končal kjer koli. Nikoli ne bi sprejel življenja, ki bi mu ušlo izpod nadzora. Zavestno sem se odločil, da rečem: 'Nikomur ne bom nič zameril. Bom se pobral in bom uspešen, vesel in dober človek, ne glede na to, kaj se je zgodilo v preteklosti.'«

Primer 2: Jodi

(Odlomek povzet s: <https://www.childabuseroyalcommission.gov.au/narratives/jodis-story>)

Jodini starši so se razšli, ko je imela devet let. Razhod je bil neurejen in je vključeval veliko čustvenega izsiljevanja, vendar Jodi ni želela stati na nobeni strani, ker je imela rada oba starša. Jodi je pripadala lokalnemu klubu za dekleška aktivnosti, ki ji je postal še posebej pomemben zaradi oddiha, ki ga ji je nudil sredi njenega težkega domačega življenja. Kakor koli je bila skupina zabavna, pa je Jodi želela biti na prostem, zato se je namesto tega želela pridružiti skavtom.

Konec osemdesetih let, ko je imela 13 let, se je Jodi pridružila svoji lokalni skavtski skupini. Ko se je njena mati preselila na drugo območje, se je Jodi morala preusmeriti v drugo četo. Tamkajšnji skavtski vodja je bil Johnny Ladner, moški v tridesetih letih. Jodi se je dobro razumela z Ladnerjem in uživala v pozornosti, ki ji jo je namenil. Ker njena mama ni bila navdušen voznik, je Jodi težko prihajala na skavtska srečanja, zato se je Ladner ponudil, da jo lahko pobere. To je tudi sprejela. Takrat jo je začel spolno zlorabljal. Ladner je poljubil Jodi vsakič, ko jo je odložil in ko jo je prišel iskat. Spominja se, da je večkrat odšla k njemu, kjer je živel skupaj z mamo, ki je Jodi pustila, da ga objame in mu ponudi pivo.

Jodi razloži: »Spomnim se, kako sva se valjala po tleh dnevne sobe in sem ga poljubljala in vse to ... Bila sem zelo v tem, ker mi je bil všeč ... Ob drugih priložnostih sva bila v njegovi sobi. Še vedno vse vidim: bilo je umazano in povsod pornografija.« Ladner jo je primoral, da ga je samozadovoljevala. Ta zloraba se je nadaljevala nekaj tednov.

Ko se je četa na vikend odpravila na taborjenje, so vsi ostali skavti ujeli avtobus, vendar je Ladner vztrajal, da se Jodi vozi z avtom. Ves čas jo je poskušal prisiliti k oralnemu seksu, vendar se je upirala. Po končanem taborjenju se je na Jodi obrnila skavtska voditeljica in dejala, da je videla Ladnerja, ki jo je prijel za zadnjico in način njunega medsebojnega sodelovanja. Bila je zaskrbljena in je rekla Jodi, naj ne sprejema več prevoza od Ladnerja, da jo bo ona peljala. Jodi pa je zatrjevala: »Ampak zakaj? V redu je.«

Jodi nikomur ni povedala, kaj se je zgodilo med njo in Ladnerjem. Verjela je, da je bila ona kriva in kmalu zatem prenehala s skavti in ga ni več videla. Jodi so v šoli ustražovali, ljudje so širili govorice o njej in Ladnerju. Od 13. leta dalje se je Jodi tolažilno zdravila z alkoholom in marihuano. Pri 16 letih je zlorabo razkrila očetu. Hotel je, da je Ladnerja prijavila policiji, vendar Jodi tega ni mogla prenesti. Ni si mislila, da ji bo kdo verjel. Kmalu zatem je Jodi opustila šolanje, ker se ni mogla zbrati. V najstniških letih in v odrasli dobi je imela Jodi velike zdravstvene težave. Težko je delala polni delovni čas in rekli so ji, da njeno zdravje vpliva na produktivnost. Ne zaupa drugim, zlasti tistim, ki imajo oblast. Jodi so diagnosticirali depresijo in tesnobo. Ima težave z intimnostjo in je do hčerke preveč zaščitniška.

Jodi je zlorabo razkrila šele kot odrasla oseba psihologu, ki ga je začela obiskovati. To je bila prelomnica. Jodi razlaga: »Bila je prva oseba, ki mi je rekla, da nisem bila jaz kriva ... Takrat sem se začela zavedati, da nisem delala slabih stvari. Zgodile so se mi slabe stvari in nisem slaba oseba. Dolgo sem mislila, da sem slab, grozljiv človek.«

Primer 3: Yared

(Odlomek povzet iz <https://www.childabuseroyalcommission.gov.au/narratives/yareds-story>)

Yared je že od devetega leta vedel, da želi postati duhovnik. Ko je z družino v letu 2000 prišel iz države v razvoju, da bi živel v Brisbanu, se je močno povezal z lokalno katoliško cerkvijo in veliko časa preživel z duhovniki. Eden tistih, ki jih je spoznal v cerkvi, je bil oče Michael, prav tako priseljenec. Yared je Michaelu povedal, da si želi postati duhovnik, in nekega dne ga je Michael povabil, naj pride k njemu v drugo župnijo v bližnjem mestu. Yared je imel komaj 16 let. [...]

Michael je kupil avtobusne vozovnice za štiridnevno potovanje, toda ko je Yared prispel v ponedeljek, mu je Michael rekel, da ga je pričakoval šele naslednji dan, v torek, in da v župnišču ni nobene proste sobe. Posledično bi si morala deliti sobo.

Yared pove: »Ko sva šla v njegovo sobo, je bila tam samo ena postelja. Bil sem zmeden. Ko sem zato vprašal, kje bom spal, mi je rekel, da bom v njegovi postelji. Začudil sem se, zakaj naj bi spal pri njem. Vendar mi ni nič odgovoril. [...] Tisto noč in dve noči, ki sta sledili, je Michael legel v posteljo z Yaredom in mu poskušal odstraniti hlače ter ga spolno zlorabiti. V torek in sredo zvečer je imel Yared svojo sobo. V sredo zvečer se je Yared zbudil in ugotovil, da so mu bile odstranjene hlače, Michael pa je bil v postelji z njim gol, imel je le haljo. Yared je zakričal na Michaela, naj gre ven, potem ko je odšel, je Yared zaklenil vrata. Yared je naslednji dan ujel avtobus domov. »Bil sem povsem zmeden, nisem vedel, kaj se je zgodilo. Ko sem prišel domov, sem šel v svojo sobo in razmišljal o tem, kaj se je zgodilo.«

Naslednji dan je Yared obiskal drugega duhovnika, očeta Andrewa, iz svoje domače župnije. Andrew je dejal, da ve, da se je nekaj zgodilo med Yaredom in Michaelom, in vztrajal, da mu Yared pove, kaj je to. Yared je očetu Andrewu povedal in ta je bil zelo začuden. Yared pa ga je prosil, naj nikomur ne pove, zlasti ne staršem, da ne bi bil v težavah. Tako pravi: »Prosil sem ga, naj nikomur ne pove in obljubil mi je, da ne bo nikomur povedal, če tega ne želim, a se bo po najboljših močeh potrudil, da poskuša urediti stvari. Andrew je stopil v stik z Yaredom in ga prosil, če privoli v srečanje z Michaelom. Yared se je strinjal, vendar se Michael ni pojavil. Po tem Andrew zaradi zlorabe nikoli več ni stopil v stik z Yaredom.

Dve leti kasneje si je Yared začel prizadevati, da bi postal duhovnik. Program je zahteval, da preživi čas v Melbournu in se udeleži sestankov, da bi preučil svojo poklicanost. [...] Sestanki so znova zbudili Yaredovo zmedo, jezo in nesrečo glede tega, kar se je zgodilo z Michaelom. Duhovniki so vztrajali, da mora deliti to, kar ga je skrbelo, zato je tudi storil. Tako razloži: »Torej, ko sem jim uspel povedati, so me ustavili pri vsem: mojem študiju teologije in nadaljevanju. Poslali so me domov k staršem, češ da bodo v tem času stvari uredili.« Yared je mislil, da ga pošiljajo domov po duhovni nasvet in bo čez čas nadaljeval na poti k duhovništvu, vendar so meseci minevali v prazno, brez odgovora. Mnogo kasneje je Yared po številnih prizadevanjih ugotovil, kaj se dogaja. Poklical ga je duhovni spremljevalec oče Benton, ki ga je videl ob vrnitvi v Brisbane in mu povedal, da je bilo odločeno, da ni primeren za duhovništvo. Dejal mi je, naj ne mislim, da je to zaradi spolne zlorabe, temveč da so še druge težave, zaradi katerih ne bi smel nadaljevati v duhovništvu ... Vprašal ga je, če mu lahko obrazloži, zakaj ne morem nadaljevati duhovniške pot, toda tega mu ni nikoli povedal. Kmalu zatem so Yareda poklicali iz centra *Towards Healing, Odziv katoliške cerkve na spolno zlorabo otrok*, saj jih je k njemu napotil oče Benton. Na ta način je bil vzpostavljen stik s terapevtskim svetovalcem in takrat je zlorabo prijavil policiji.

Čeprav Yared tega ni vedel, se je storilec zlorabe Michael leta 2012 vrnil v domovino in bil izključen iz duhovništva. Yared je še vedno v Brisbanu in študira za medicinskega brata. Čeprav so se njegove sanje o duhovniškem poklicu končale, še vedno hodi v cerkev.

Primer 4: Ann

(Odlomek povzet iz <https://www.childabuseroyalcommission.gov.au/narratives/anns-story>)

Ko je bila Ann stara 10 let, sta s sestro na cerkvenih stopnicah čakali, da ju je mama prevzela iz sosednje katoliške šole. Pogosto je prijazen jezuitski duhovnik prišel ven in se z njimi igral in jim dal priboljške. Nekega popoldneva je rekla, da jo je ločil od njene sestre, jo odpeljal v cerkev in ji pokazal svojo stran spovednice. Nato ji je potegnil spodnje hlače in jo poskušal posiliti.

Ann se spominja: »Potem me je pokleknil pred oltar, položil roko na mojo glavo in rekel: 'Blagoslovi tega otroka, ker je grešila'. Spomnim se joka, ko sem se stisnila na zadnjo stran cerkve, kjer me je našla učiteljica. Povedala sem ji, kaj se je zgodilo, ona pa je rekla, da moram nekemu povedati. Šla sem čez cesto in povedala starejšemu župniku, ki je rekel, da mi ne verjame. Potem so povedali moji mami in ji rekli, da sem si izmislil. Moja mama jim je bolj verjela kot meni.«

Ann se spominja, da je bilo nenavadno, da tistega duhovnika ni nikoli več videla, še posebej, ker so ji rekli, da laže. Ann je komisarki na centru povedala, da je blokirala vse spomine na zlorabo do pred nekaj leti, vendar je pojasnila drastično spremembo njenih študijskih sposobnosti. »Pred zlorabo sem dobivala dobre ocene, nato pa sem začela oddajati prazne izpitne pole. Nisem mogel razumeti, zakaj je moja sestra lahko dobivala dobre ocene, jaz pa ne, in se sprašujem, zakaj učitelji glede tega niso ničesar storili.«

Ann je nato fizično odreagirala na televizijsko poročilo, ko je nek duhovnik podrobno opisoval spolno zlorabo nekega duhovnika. »Začela sem se tresti in pravzaprav nisem vedela, zakaj. Potem sem se po srečanju v šoli pogovarjala s sestro in ona je omenila hišo čez cesto, v kateri je živel starejši duhovnik, in jasno sem se spomnila, kako sem sedela in čakala, da ga vidim, potem ko sem bila zlorabljen. In spet sem se začel tresti.«

S svetovanjem so se ponovno pojavile nadaljnje podrobnosti zlorabe. Ann se je odločila, da bo to povedala Cerkvi. »Postopek k zdravljenju je trajal devet mesecev in ne vem, kolikokrat sem morala v tem času ponoviti svojo zgodbo. Nekdanji policist in nekdanji učitelj sta preiskovala moj primer in prosila sta me, naj identificiram duhovnika, kar sem tudi storila. Potem so se vrnili in rekli, da ga nisem mogla prepoznati. Bilo je zelo vznemirljivo. V mojem osnutku izjave so vedno znova zavajali podrobnosti in začutila sem, da me skušajo pretentati, da ne rečem nekaj drugega. Povedali so mi, da je bil duhovnik, ki me je zlorabil, takrat že pokojni in da ne morejo dokazati, da je to, kar govorim, resnično ali neresnično.«

Na koncu je Ann po podpisu izjave o izpustitvi in pogodbe o zaupnosti sprejela ustno opravičilo, 40.000 USD in 10 svetovanj. Zdi se ji, da se počasi malo izboljšuje, a mož in otroci so se zelo težko spopadli z njeno izjemno stisko.

»Še vedno čutim fizično bolečino. Opravičilo se je zdelo dobro, toda ob ponovnem razmisleku je bilo vse to del prikrivanja. Vprašala sem, od kod prihaja duhovnik, in rekli so: 'Oh, takrat so vsi prišli z Irske.' Rekla sem 'Ne, ni prišel z Irske,' potem pa so rekli, da prihaja iz drugega avstralskega mesta. Vem le, da je bil duhovnik preseljen na naše območje, ker je zlorabil še nekoga. Vem, da nisem bila niti prva niti zadnja oseba, ki ji je to storil. Ta vzorec se mora spremeniti.«